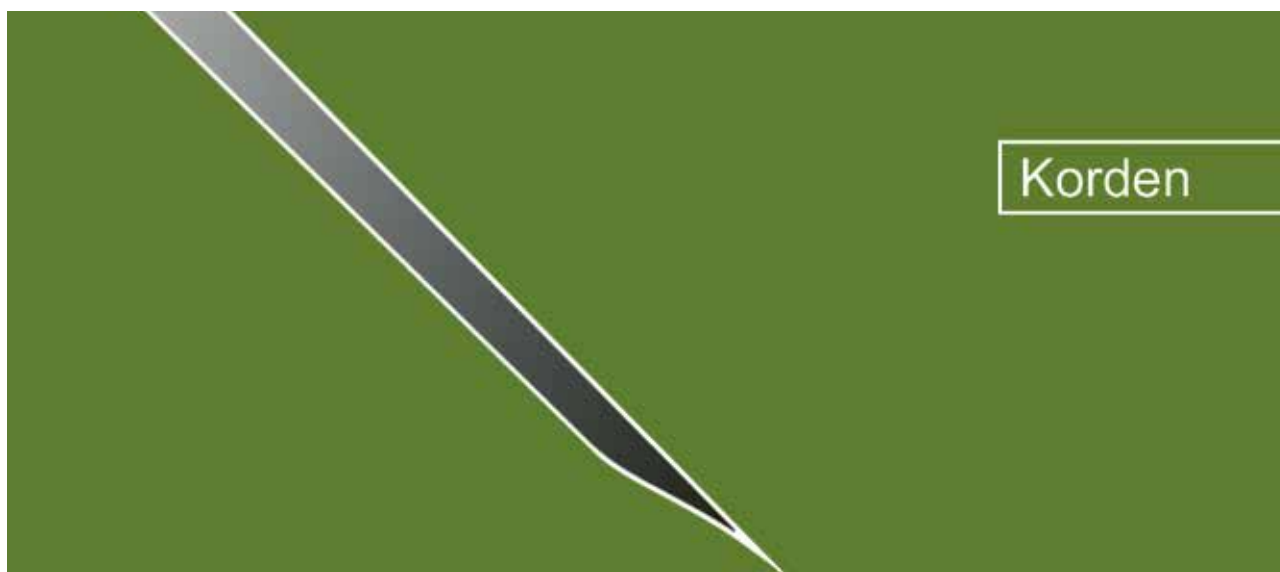

Lek og matematikk

Lek i matematikkundervisningen? Det ligger en spenning i det. Leken skal ha plass for barnas initiativ og gi rom for barns kreative innfall. Samtidig har læreren noen tanker om hva matematikkundervisningen skal føre til av matematikklæring. Noen ganger går ikke lek og matematikk helt hånd i hånd – vi inviterer til lek, men barna tar ikke invitasjonen, eller vi ser et matematisk potensial i leken som bare blir borte. Andre ganger får elevene matematiske aha-opplevelser gjennom leken.

Når det foregår lek i matematikkundervisningen, vil voksne være mer eller mindre delaktige. Læreren påvirkning kan skje på mange ulike måter: ved å gi en ramme for leken, ved at læreren selv er deltakende i leken, ved å sørge for at visse konkrete er til stede i klasserommet og så videre. Det kan være tilfeller der lærers påvirkning reduserer elevenes følelse av å leke, uten at de lærer noe mer matematikk av den grunn. Det kan være andre tilfeller hvor læreren får elevene på matematiske tanker, uten at de føler seg mindre lekende. Lekende matematikkundervisning skal ivareta to hensyn, som av og til samspiller og av og til motspiller. Læreren balanserer hensynene etter beste evne.

I sluttfasen av arbeidet med dette temanummeret, kom beskjeden om at den danske matematikdidaktikeren Ole Skovsmose har

gått bort. Gjennom et langt liv i forskningsfeltet ga han viktige bidrag, og han bidro også til Tangenten og LAMIS. Et av hans bidrag var begrepet «undersøkelseslandskap»: et opplegg hvor læreren gir et utgangspunkt, men hvor det etter hvert er elevenes undring som tar styringen. For både lek og undersøkelseslandskap legger læreren til rette og elevene inviteres, men det er ikke gitt på forhånd om elevene tar imot invitasjonen til å ta styringen og om de føler at de har initiativet.

I dette temanummeret av Tangenten gir vi ulike eksempler på lekende tilnærminger til matematikk, på ulike klassetrinn og innen ulike faglige temaer. Jensen og Johnsen-Høines' artikkel viser hvordan elevene kan få leke ganske fritt, mens lærerne kan ta inspirasjon fra leken til undervisningen senere. I Tvedt og Røsselands artikkel er det derimot læreren som inviterer barna inn i en fiksjon hvor det også finnes flere matematiske problemer. Vi overlater til leserne å tenke over hvordan de ulike oppleggene i temanummeret kan tilpasses deres elever, og hvordan kombinasjonen av lek og læring kan ivaretas i akkurat den konteksten leseren befinner seg. God fornøyelse!